

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania W.J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do renty rodzinnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21 listopada 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje radcy prawnemu K.W. od Skarbu Państwa - Sądowi Okręgowemu w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 maja 2018 r., sygn. akt VIII U (...), Sąd Okręgowy w L. w pkt I oddalił odwołanie W.J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 14 stycznia 2015 r., odmawiającej prawa do renty rodzinnej, a w pkt II przyznał od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w L.) na rzecz radcy prawnego K.W. wynagrodzenie w kwocie 390 zł powiększone o stawkę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu oraz kwotę 282,50 zł tytułem zwrotu wydatków.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 19 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...), w pkt I oddalił apelację W.J. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 21 maja 2018 r., sygn. akt VIII U (...), a w pkt II przyznał radcy prawnemu K.W. od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w S.) kwotę 180 zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

W.J. zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) skargą kasacyjną w całości, zarzucając mu:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tzn. art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w L. bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane;

2. obrazę prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie brak dokonania oceny całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a mianowicie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. i niezasadne uznanie, że brak jest oryginałów pokwitowań wpłaty alimentów w sytuacji, gdy oryginały te zostały przez skarżącą złożone do akt sprawy za poświadczeniem odbioru w dniu 17 października 2016 r.;

3. obrazę prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 248 i art. 129 § 4 w zw. z art. 233 k.p.c., przez brak oceny przedstawionego przez stronę dowodu z kopii pokwitowania, sporządzonej przez pracownika ZUS w sytuacji, gdy ani organ rentowy, ani Sądy obu instancji nie kwestionowały wiarygodności złożonego pisma (jako kopii) oraz jak w pkt 1, dodatkowo dysponowały oryginałem pokwitowań;

4. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 60 § 1 krio, przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na niezasadnym twierdzeniu przez Sądy obu instancji, że skarżąca nie znajdowała się w niedostatku.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność, jak również występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne w zakresie zastosowania przepisów prawa materialnego, tj. art. 60 krio.

W ocenie skarżącej, oczywista zasadność skargi polega na uznaniu, że w aktach brak jest pokwitowań przyjęcia alimentów, w sytuacji, gdy zostały złożone w biurze podawczym Sądu Okręgowego w S. oraz w Sądzie Okręgowym w L.. Jak dalej podniosła skarżąca, niezależnie od powyższego, nawet gdyby z jakiś powodów tych dokumentów nie było w aktach, to i tak w aktach przygotowywanych przez ZUS znajdują się kopie sporządzone przez pracownika ZUS, których Sąd nie miał podstaw kwestionować. Tym samym Sąd odwoławczy, a wcześniej również Sąd Okręgowy, nie dokonał oceny dowodu w postaci kserokopii pokwitowań, które były wykonane z oryginałów przez pracownika ZUS i załączone do akt ZUS. Oznacza to, że w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego Sądu.

Mając na względzie powyższe, skarżąca wniosła o:

1. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w L. (w przypadku stwierdzenia podstaw) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie,
3. zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego,
4. zwolnienie skarżącej od opłaty od skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o:

1. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne, według norm przepisanych,

ewentualnie o:

3. oddalenie skargi kasacyjnej,

4. zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Konstrukcyjne wymaganie skargi kasacyjnej przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest spełnione jedynie wtedy, gdy skarżący w wyodrębnionym - odrębnym od uzasadnienia podstaw kasacyjnych - wywodzie prawnym wykaże, że w sprawie występuje przynajmniej jedna z przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W przedmiotowym wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca powołała się na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju

jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Skarżąca jednakże zagadnienia prawnego – mimo powołania się na jego wystąpienie - nie sformułowała, ani w żaden sposób nie opisała. Nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego wyręczanie strony skarżącej w precyzowaniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia. Nie leży także w gestii Sądu Najwyższego doszukiwanie się wymaganej argumentacji w pozostałej części uzasadnienia skargi kasacyjnej (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 grudnia 2007 r., III CSK 319/07, LEX nr 623803). Wskazana przesłanka przedsądu nie została zatem wykazana.

Podobnie, nie została wykazana oczywista zasadność skargi, rozumiana jako oczywiste, rażące naruszenie skarżonym wyrokiem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., V CSK 535/16, LEX nr LEX nr 2304253).

Skarżąca upatrywała wskazanego rażącego naruszenia w niedokonaniu przez Sąd „oceny dowodu w postaci kserokopii pokwitowań, które były wykonane z oryginałów przez pracownika ZUS i załączone do akt ZUS. Oznacza to, że w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego Sądu”.

Jak jednak wynika z uzasadnienia skarżonego wyroku, Sąd drugiej instancji wziął pod uwagę wskazany materiał dowodowy i dokonał jego oceny. Podał m.in., iż „Słusznie Sąd Okręgowy uznał, że dowodem istnienia dobrowolnego porozumienia alimentacyjnego pomiędzy W.J. a zmarłym J.K. nie mogły być sporządzone przez wnioskodawczynię pokwitowania. Wynika z nich, że w kwietniu,

maju, czerwcu, sierpniu i październiku 2010 r. J.K. dobrowolnie wypłacał wnioskodawczyni po 500 zł. Zauważyć należy, że w toku postępowania wnioskodawczyni przedłożyła kserokopie pokwitowań, poświadczone przez siebie za zgodność z oryginałem w dniu 19 grudnia 2014 r. - w dniu złożenia wniosku o rentę rodzinną (...). Dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Aby zatem dokument w potocznym tego słowa znaczeniu był dokumentem prywatnym zgodnie z Kodeksem postępowania cywilnego musi zawierać własnoręczny podpis (...). Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lipca 2009 r. (II CSK 71/09, LEX Nr 584201) wskazał, że kserokopia - jako odwzorowanie oryginału - może być uznana za odpis, jednakże pod warunkiem, poświadczenia jego zgodności z oryginałem (...). Przedłożone przez wnioskodawczynię kserokopie nie są poświadczone za zgodność z oryginałem w wymaganej przez prawo formie (...)” (strony 11-13 uzasadnienia skarżonego wyroku).

Mając na względzie powyższe, należało orzec jak w sentencji.

as